

Obsah

I. díl

Úvod 11

1 | Politický režim v Československu

<i>Jan Bureš</i> Periodizace komunistického režimu v Československu 1948–1989	21
<i>Karel Kaplan</i> Počáteční období systému monopolní moci 1948–1953	28
<i>Michal Barnovský</i> První krize komunistického režimu a její řešení 1953–1957	37
<i>Jiří Pernes</i> Politický režim v Československu v letech 1957–1963	44
<i>Michal Barnovský</i> Nástup a rozvoj reformního hnutí 1963–1967	48
<i>Ondřej Felcman</i> Československá reforma 1968–1969	54
<i>Milan Otáhal</i> Komunistický režim v období tzv. normalizace 1969–1989	64
<i>Jiří Suk</i> Demokratická revoluce v Československu 1989	69

2 | Komunistický stát, orgány státní moci a správy

<i>David Weber</i> Soustava ústředních orgánů státní správy	77
<i>Jan Wintr</i> Ústřední parlamenty	80
<i>Jan Wintr</i> Česká národní rada	85
<i>Jozef Žatkuliak</i> Slovenská národní rada	89
<i>David Weber</i> Volby do zastupitelských sborů	93
<i>Václav Pavlíček</i> Prezident republiky	98
<i>David Weber</i> Vláda (federální vláda)	100
<i>David Weber</i> Vláda České socialistické republiky	105
<i>Jozef Žatkuliak</i> Vláda Slovenské socialistické republiky	107
<i>Jozef Žatkuliak</i> Sbor pověřenců	109
<i>Dušan Janák</i> Územní a správní vývoj	111
<i>David Weber</i> Vývoj veřejné správy a samosprávy	114
<i>Jiří Pernes</i> Samosprávné snahy na Moravě	122
<i>Dušan Janák</i> Samosprávné snahy ve Slezsku	124

3 | Právní systém

<i>Pavel Maršálek</i> Právní teorie a myšlení v Československu 1948–1989	129
<i>Pavel Maršálek</i> Tzv. socialistická zákonnost	133
<i>Václav Pavlíček</i> Občanská a lidská práva	135
<i>Ladislav Soukup</i> Soudy a soudnictví	139
<i>Ladislav Soukup</i> Prokuratura	144
<i>Vladimír Březina</i> Státní soud a Státní prokuratura	147
<i>Dušan Janák</i> Vězeňství	149

4 | Armáda a bezpečnostní aparát

<i>Jan Pešek</i> Ministerstvo vnitra	155
<i>Jan Pešek</i> Sbor národní bezpečnosti	158
<i>Iva Kvapilová</i> Předpoklady formování SNB před únorem 1948	160
<i>Iva Kvapilová</i> Proměna SNB po roce 1948	162
<i>Iva Kvapilová</i> Organizace a struktura SNB a VB v letech 1953–1989	165
<i>Jan Pešek</i> Státní bezpečnost	169
<i>Jan Pešek</i> Akce StB proti disentu	174
<i>Jan Pešek</i> Provokace jako metoda práce StB	176
<i>Jan Pešek</i> Fyzické a psychické násilí při vyšetřování	178
<i>Jan Pešek</i> Sovětští poradci v bezpečnostním aparátu	179
<i>Jiří Bílek</i> Vojska Ministerstva vnitra	182
<i>Jiří Bílek</i> Pohraniční stráž	183
<i>Jiří Bílek</i> Civilní obrana	185
<i>Jiří Bílek</i> Vnitřní stráž	187
<i>Jiří Bílek</i> Lidové milice	189
<i>Pavel Minařík</i> Ministerstvo národní obrany	191
<i>Pavel Minařík</i> Generální štáb	199
<i>Pavel Minařík</i> Vojenská rozvědka	202
<i>Pavel Minařík</i> Vojenská kontrarozvědka	205
<i>Vladimír Březina</i> Branná povinnost	208
<i>Jaroslav Pažout</i> Odpůrci vojenské služby	209
<i>Vladimír Březina</i> Svazarm	211
<i>Ondřej Felcman</i> Sovětská vojska v Československu 1968–1991	212

5 | Politické strany a společenské organizace

<i>Jiří Pernes</i> Strany a stranictví v letech 1945–1989	219
<i>Jiří Kocian</i> Národní fronta	223
<i>Jiří Pernes</i> Komunistická strana Československa – dějiny a úloha v systému	230
<i>Jiří Pernes</i> Komunistická strana Československa – organizace a stanovy	235
<i>Stanislav Sikora</i> Komunistická strana Slovenska – dějiny a úloha v systému	238
<i>Stanislav Sikora</i> Komunistická strana Slovenska – organizace a stanovy	241
<i>Miloš Hájek</i> Československá sociální demokracie	243
<i>Jiří Pernes</i> Československá strana socialistická	246
<i>Michal Pehr</i> Československá strana lidová v letech 1948–1968	248
<i>Milan Otáhal</i> Československá strana lidová po roce 1968	251
<i>Viera Hlavová</i> Strana slovenské obrody	253
<i>Viera Hlavová</i> Strana svobody	256
<i>Dušan Janák – Dalibor Státník</i> Revoluční odborové hnutí	259
<i>František Kolář</i> Československý svaz tělesné výchovy	265
<i>Jan Pešek</i> Ústřední rada družstev	267
<i>Karel Pech</i> Jednotný svaz českých zemědělců	268
<i>Viera Hlavová</i> Jednotný zväz slovenských roľníkov	270
<i>Jan Pešek</i> Svaz družstevních rolníků	272
<i>Václav Vrabec</i> Československý svaz protifašistických bojovníků	273
<i>Daniela Brádlarová</i> Československá vědeckotechnická společnost	274
<i>Martin Franc</i> Socialistická akademie	277
<i>Jiří Knapík</i> Svaz československo-sovětského přátelství	280
<i>Denisa Nečasová</i> Československý svaz žen	281

6 | Stát Čechů, Slováků a národnostních menšin

<i>Helena Nosková</i> Národnostní politika	285
<i>Helena Nosková</i> Národnostní složení v Československu	290
<i>Jiří Kocian</i> Československo – stát Čechů a Slováků	295
<i>Jozef Žatkuliak</i> Federalizační snahy z let 1968–1969	303
<i>Jozef Žatkuliak</i> Jednání o federaci na sklonku 80. let	307
<i>Helena Nosková</i> Slováci v českých zemích	309
<i>Tomáš Staněk</i> Němci	312
<i>Dušan Janák</i> Polská národnostní menšina na Těšínsku	316
<i>Marián Gajdoš – Stanislav Konečný</i> Ukrajinci a Rusíni	321
<i>Helena Nosková</i> Maďaři	324
<i>Pavel Hradečný</i> Řekové	326
<i>Pavel Hradečný</i> Bulhaři	328
<i>Kateřina Čapková</i> Židé	330
<i>Nina Pavelčíková</i> Romové v českých zemích	333
<i>Anna Jurová</i> Romové na Slovensku	335

II. díl

7 | Sociální systém a vývoj ekonomiky

8 | Školství a věda

9 | Kultura

10 | Církev a náboženské společnosti

11 | Organizování mládeže a studentstva

12 | Životní styl a volný čas

13 | Způsoby ovládání společnosti

III. díl

14 | Soudní a mimosoudní represe

15 | Protirežimní aktivity

16 | Exil a emigrace

17 | Ekologie

18 | Únorový převrat 1948

19 | Československá reforma 1968–1969

20 | Pád komunismu 1989

Summary

Seznam zkratk

Seznam doporučené literatury

Seznam autorů